

Okolí vojenských Brd

sobota 2. června 2012

Odjezd: v 7 hod. od hlavního vlakového nádraží Pardubice (od předzahrádky restaurace La Rocket).

Příjezd do Pardubic po 20 hodině.

1. skupina - vhodná především pro toho, koho zajímá vojenská tematika.

Celkem: 5,5 km

Z Neřežína individuální návštěva (na vlastní nebezpečí) zříceniny hradu **Valdek** - po žl. zn. [1,5 km]. Stejnou trasou zpět [3 km].

Autobusem přejezd do **Strašic**, kde společně navštívíme Museum vojenského újezdu Strašice s průvodcem - bývalá kasárna - expozice prvorepublikové armády - vstupné 60/senioři 30 Kč.

Oběd plánován na 12 hod - hlavní jídlo do 70 Kč.

Autobusem přejezd do obce **Dobřív**, kde ve 13 hod s průvodcem navštívíme funkční Vodní Hamr - vstupné 30/ senioři 15 Kč + Pamětní síň herce Jindřicha Mošny.

Autobusem přejezd do **Mirošova**, kde společně s průvodcem navštívíme Zámek Mirošov - vstupné 50/ senioři 30 Kč.

Autobusem přejezd do **Rokycan**, kde navštívíme Museum demarkační čáry Rokycany s průvodcem - militaria - rozsáhlý park vojenské techniky - prohlídka min. 2 hodiny (otevřeno do 18 hod) - vstupné 90/ senioři 50 Kč.

2. skupina - vhodná především pro toho, kdo dává přednost PT bez návštěv muzeí, ale chce navštívit vojenský újezd Brdy.

Celkem: 16,5 / 27 km (+ 3 km z Valdeku)

Až do **Strašic** (497 m n. m.) společně se skupinou 1 a 3. Z rozcestí zn. cest jižně po žl. zn. k rozcestí Padrťský potok. Dále individuálně (na vlastní nebezpečí) po neznámé cestě Třítrubeckým údolím kolem hájenky Amerika (také vojenský objekt) k loveckému zámečku Tři trubky (542 m n. m.) [10 km]. Stejnou cestou zpět k okraji obce, kde pokračujeme po cyklostezce vlevo a po 1,5 km narazíme na modrou zn. Po ní vlevo podél toku Klabavy dojdeme k Vodnímu hamru (prohlídka s průvodcem) v obci Dobřív [16,5 km]. Odtud lze pokračovat autobusem se sk. 1. Nebo lze pokračovat dále pěšky SZ po žl. zn., která překříží zel. zn. a dále se napojí na červenou zn. Po ní vlevo dojdeme na rozhledové místo Žďár (629 m n. m.), kde bývalo hradiště. Po červené dojdeme do Rokycan, pak kolem (i) u kostela až na nádraží ČD. Zde vlevo směr J po žl. zn. (dle mapy.cz po modré) dojdeme k Muzeu na demarkační linii, kde čeká autobus [27 km].

3. skupina - vhodná především pro toho, kdo dává přednost PT bez návštěv muzeí.

Celkem: 6,5 / 17 km (+ 3 km z Valdeku)

Až do **Strašic** (497 m n. m.) společně se skupinou 1 a 2. Z rozcestí zn. cest Z po modré zn. podél toku Klabavy dojdeme k Vodnímu hamru (prohlídka s průvodcem) v obci Dobřív [6,5 km]. Odtud lze pokračovat autobusem se sk. 1. Nebo lze pokračovat dále pěšky SZ po žl. zn., která překříží zel. zn. a dále se napojí na červenou zn. Po ní vlevo dojdeme na rozhledové místo Žďár (629 m n. m.), kde bývalo hradiště. Po červené dojdeme do Rokycan, pak kolem (i) u kostela až na nádraží ČD. Zde vlevo směr J po žl. zn. (dle mapy.cz po modré) dojdeme k Muzeu na demarkační linii, kde čeká autobus [17 km].

Na závěr zájezdu je připraveno překvapení (G.S. P.)

Možnosti občerstvení: oběd v obci Strašice; Dobřív; Mirošov; Rokycany

Mapa: zelená edice KČT č. 34 (1:50 000) **Brdy a Rokycansko**

Cena: členové dospělí 200,- Kč, děti 100,- Kč, ostatní 250,- Kč.

Přihlášky: přijímá Dagmar Ehrenbergerová, e-mail do zaměstnání: ehrenbergerova@szs.pardubice.cz, telefon do práce 466 050 217, mobil 739 569 070.

PT trasy sk. 2, 3 a popis zajímavostí na trasách připravil: Jiří Ehrenberger

Výlet vede: Jana a Jiří Chválovi (mobil 608304307); e-mail : chvalovapce@seznam.cz

Zajímavosti na trasách:

Vojenský újezd Brdy - dříve též Vojenský výcvikový prostor Jince, je třetím největším českým vojenským újezdem (po Hradišti 332 km² a Libavé 327 km²). Rozkládá se mezi Rokycany (Strašicemi) a Příbramí, severně od Rožmitálu pod Třemšínem. Rozloha je 260 km². Žije zde 34 obyvatel. Asi 90 % území tvoří les, zbylou část využívá armáda především jako cvičiště se specializovanou dělostřeleckou a leteckou střelnicí. Vojenský prostor zde vznikl usnesením vlády Československé republiky ze dne 19. února 1926, od roku 1950 je vojenským újezdem. Zákaz vstupu pro veřejnost platil v letech 1940–1945 a pak od roku 1950 dosud. V roce 2007 byly v omezeném rozsahu zpřístupněny malé části na okrajích - Slavnostní otevření proběhlo za účasti ministryně obrany Vlasty Parkanové a náčelníka generálního štábu Vlastimila Picka v obci Neřežín pod Valdekem. Klub českých turistů zde vyznačil nové cyklotrasy a turistické značené cesty, které vedou např. na vrchol Třemošná a ke zřícenině hradu Valdek. Vláda zamýšlí kolem roku 2015 vojenský újezd zcela zrušit. Na území České republiky se v současnosti nachází 5 vojenských újezdů.

Valdek

je zřícenina raně gotického hradu bergfritového typu ze 13. století s mladšími dostavbami. Od dob třicetileté války (1618–1648) je pustý. Dochovala se věž, zbytky renesančního paláce z 16. století a val. Pod hradem směrem k potoku se nachází kamenné pole.

Valdek se nacházel v okrajové části VVP Jince, a byl proto dlouhou dobu pro veřejnost nepřístupný. Po zpřístupnění částí prostoru byl v dubnu 2007 povolen vstup o víkendech. Na hrad z Neřežína vede po silnici žlutá turistická značka.

Strašice

jsou velká vesnice asi 12 km východně od Rokycan. Z jihu je ves obklopena vojenským újezdem Brdy. V obci sídlil až do zrušení povinné základní vojenské služby v roce 2003 vojenský útvar (mechanizované vojsko, VÚ 5049). Od roku 1990 se v areálu tankodromu každoročně koná akce **Bahna**. BAHNA byla původně organizována STSČ Volduchy jako bodovací terénní závod, známý především svými extrémními terénními překážkami, hlubokými brody a všudypřítomným „bahnem“. V průběhu let přibývalo účastníků a návštěvníků včetně odborné vojenské veřejnosti, od roku 1994 jsou BAHNA současně i Dnem pozemního vojska AČR a celý název akce je "Den pozemního vojska - BAHNA". V ukázkách účinkuje několik stovek vojáků a členů klubů vojenské historie z tuzemska i zahraničí, množství nejrůznější techniky. Účastní se jich též spojenci z členských států NATO se svou současnou bojovou technikou. Každoroční návštěva (letos 23. června) se odhaduje okolo 50 tisíc návštěvníků, vstup je zdarma.

V r. 2009 zřídila obec Strašice v areálu kasáren Areál zážitkové a poznávací turistiky Střední Podbrdsko, Strašice. Nejvýznačnější součástí areálu je Muzeum Středních Brd.

V bývalých kasárnách je dále umístěno Muzeum dopravy provozované občanským sdružením Škoda bus klub Plzeň. Jeho stálá expozice v prostorách bývalých tankových hangárů předvádí především historické prostředky městské hromadné dopravy - autobusy, trolejbusy a tramvaje.

V říjnu 2009 pronikly Strašice do celostátních médií a s staly se cílem pozornosti techniků, fyziků, šamanů i šarlatánů poté, co se v rodinném domku Mračkových (č. p. 612) odehrávaly zhruba od počátku října několik týdnů záhadné jevy jako samovolné hoření zásuvek, praskání skel, žárovek a podobně.

Do Strašic často jezdil herec Bohumil Záhorský. V 70. letech 20. stol. si zde koupil chalupu tenorista Beno Blachut.

Lovecký zámek Tři trubky

Nyní je ve vlastnictví armády, ale dostanete se alespoň k jeho zahradě.

Byl vybudován poblíže soutoku Třítrubeckého potoka s Klabavou v rozmezí let 1888 – 1890 majitelem této části Brd, knížetem Jeronýmem Colloredo-Mansfeldem, majitelem panství Dobříš a Zbiroh. Jde o jedno z nejkrásnějších míst ve středních Brdech. Stavbu navrhl Vídeňský architekt italského původu Camillo Sita v duchu dozrívajícího romantismu. Okolí bylo následně upraveno jako přírodní park, ve kterém se dodnes dochovalo mnoho vzácných dřevin. Douglaska u Tří trubek, věk 160 let, má být druhou největší v ČR.

I když po vykoupení lesů státem a zřízení vojenské střelnice Mansfeldové odvezli většinu loveckých sbírek na dobříšský zámek, sloužil zámek nadále reprezentačním účelům. Na počátku třicátých let hostil ve svých zdech prezidenta T. G. Masaryka, který zdejší vojenský prostor navštívil při příležitosti jeho zřízení a v roce 1938 i druhého prezidenta Edvarda Beneše, který zde přihlížel cvičným dělostřeleckým střelbám. Ke stejné funkci sloužil zámek i po čas okupace. V roce 1942 zde Němci po neshodách s Hitlerem a neúspěších na východní frontě internovali jedno z předních generálů wehrmachtu, polního maršála Waltera von Brauchitsche. Ten byl od 1938 do 1941 vrchním velitelem pozemní armády.

Zámek je udržován ve velmi dobrém stavu, protože hostil a hostí generály během vojenských cvičení a pohlavary z ministerstva obrany a vlády, kteří do zdejších lesů jezdili lovit ve velkém.

Obec Dobřív

se nachází v okrese Rokycany, kraj Plzeňský, při Padrťském potoce (horní tok řeky Klabavy).

První písemná zpráva o vsi se vyskytuje v listině z roku 1325, již král Jan Lucemburský daroval několik „vesnic v Plzeňském kraji, toho času pustých“ Petrovi z Rožmberka.

Od 15. století byla obec známá hlavně železářskou výrobou. Z ní se dodnes zachoval **Vodní hamr**, který je zdejší nejvýznamnější památkou. Další pamětihodností je starodávný most přes Padrťský potok, tzv. švédský, na kterém stojí plastika Jana Nepomuckého z 18. století.

Místní Starou hospodu rád navštěvoval známý pražský herec Jindřich Mošna (1837-1911), ve své době jeden z nejlépe hodnocených českých herců, který se proslavil především jako skvělý komik. V roce 1864 vstoupil do hereckého souboru Prozatímního divadla a od začátku se stal jedním z nejpobulárnějších herců své doby. V roce 1883 přešel do nově postaveného Národního divadla, kde setrval až do chvíle, kdy onemocněl rakovinou jazyka.

Město Mirošov

se nachází v okrese Rokycany v Plzeňském kraji, v lesní krajině při úpatí Brd. Významnou roli sehrál Mirošov v době Národního obrození, když se na místní faře scházela tehdejší kulturní a literární elita jako Josef Dobrovský, Josef Kajetán Tyl, Václav Kramerius nebo Vojtěch Nejedlý, který zde pobýval a působil.

Mirošovské doly - těžba uhlí byla v Mirošově zahájena v roce 1833, naplno se dobývalo ale až po roce 1857. Díky tomu se také na Mirošovsku dala vybudovat železnice. Roku 1904 bylo dolování zastaveno, protože se nevyplatilo.

Zámek Mirošov

renesanční usedlost. Počátky jsou spojeny se šlechtickým rodem Gryspeků z Gryspachu. V letech 1550 - 1555 získal postupně celé rožmitálské panství, ke kterému náležel i Mirošov, Florián Gryspek. Tento významný politik a rádce Ferdinanda I. nashromáždil během svého života značný majetek, o který se po jeho smrti v roce 1588 rozdělilo 7 synů. Statky Strýčkov a Mirošov připadly synu Ferdinandovi. Ten si za své sídlo vybral právě Mirošov.

V rámci restitucí po roce 1990 získala zámek dědička bývalého majitele, dcera JUDr. L. Feierabenda. Pod vedením jejího syna Philipa Ludikara probíhaly od té doby na zámku rozsáhlé opravy. Díky nim je v současnosti pro veřejnost zpřístupněno hlavní křídlo.

Muzeum na demarkační linii v Rokycanech

je největší nestátní vojenské muzeum v České republice. Zakladatelem a provozovatelem je Nadace pozemního vojska AČR.

Muzeum je zaměřeno na vozidla a bojovou techniku, výzbroj a výstroj ČSR armády do roku 1938, protihitlerovské koalice a německé branné moci v posledních dnech 2. světové války na demarkační linii doplněné výzbrojí a výstrojí ČSLA.

Začátkem května 1945, na závěr bojů 2. světové války, se setkali vojáci hlavních spojeneckých jednotek protihitlerovské koalice, Rudé armády SSSR a armády Spojených států amerických na stanovené linii dotyku – demarkační linii.

Tato linie měla probíhat po původních hranicích předválečného Československa tak, jak stanovila Jaltská konference, které předsedali F. D. Roosevelt, J. V. Stalin a W. Churchill. Na základě posledního vývoje válečných operací na západě Čech došlo (po dohodě mezi A. I. Antonovem a D. D. Eisenhowerem) k posunu čáry dotyku na linii Karlovy Vary – Plzeň – České Budějovice. Do Plzně dorazily jednotky 3. armády USA generála Pattona dne 6. května 1945. Do Rokycan podle pamětníků přijeli vojáci 9. pluku 2. pěší divize generála Robertsona dne 7. května ráno. Až o tři dny později se zde setkali s jednotkami Rudé armády – 6. gardové tankové armády, 5. gardového tankového sboru. Ve městě Rokycany (které jako poslední na našem území, osvobodila americká armáda) probíhala demarkační linie na jeho východním okraji, kde byl v roce 1999 odhalen pomník, který připomíná tuto historickou událost. Další připomínkou je Muzeum na demarkační linii v Rokycanech, které leží na jihozápadním okraji města.

Demarkační linie byla původně stanovena především z vojensko-technických důvodů. Šlo o to zabránit smísení armád či případnému nechtěnému střetu spojeneckých jednotek. Za rozdělením osvobozovaného území byly i politické důvody. Především Sovětský svaz chtěl totiž přítomnost americké armády na území Čech co nejvíce minimalizovat. Tato čára rozdělující území na americké a sovětské ale představovala ještě další věc – naději amerického zajetí pro ustupující německé jednotky. Podíl americké armády na osvobození Čech byl po válce oficiální propagandou v lepších případech zamlčován, v těch hoších dezinterpretován či úplně vyloučen. Z obecného povědomí však nezmizel nikdy.

Žďár (629 m n. m.)

výrazný zalesněný kopec na Rokycansku, který představuje nejvyšší bod Strašické vrchoviny (severozápadní okrajové části Brd). Místo patří k vyhledávaným turistickým cílům Rokycanska.

Svahy Žďáru se zvedají nad okolní terén o zhruba 150 až 200 výškových metrů, zvláště na severní straně jsou pak velmi skalnaté. Tyto mohutné skalní terasy, suťová moře se vzácnou květenou a vrcholová část hory jsou chráněny coby Přírodní rezervace Žďár. Na Žďáru se též nalézají zbytky pravěkého hradiště, skrovnými archeologickými nálezy datovaného do pozdní doby bronzové a snad i doby halštatské (první polovina 1. tisíciletí př. n. l.).

Ze skal na Žďáru se nabízejí daleké rozhledy do okolí, zvláště na obec Hůrky a hřeben Radče s hlavním vrcholem *Radeč* (721 m n. m.) a sousedním vrcholem *Brno* (718 m n. m.) se zdaleka viditelným, více než 60 m vysokým rozhlasovým a telekomunikačním vysílačem. Vrcholová kóta byla v minulosti využívána také jako výchozí bod zemského měření střední Evropy. Podle geomorfologického členění Česka je Radeč nejvyšším vrcholem Křivoklátské vrchoviny.

Jeden z nejvyšších vrcholů Radče - Brno (718 m n. m.).